

Místní a účelové komunikace

Místní a účelové komunikace představují určitou kvalitu pozemku, jsou názvy pro druh pozemku a představují určité ztvárnění či zpracování jeho povrchu. Nemohou tedy být současně pozemkem a současně stavbou ve smyslu občanskoprávním jako dvě rozdílné věci, které by mohly mít rozdílný právní režim či osud; nelze je od pozemku oddělovat, např. samostatně (odděleně jednu od druhé) převádět.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 1324/2003, ze dne 27.1.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně M. H., zastoupené advokátem, proti žalované U. T., akciová společnost, zastoupené advokátkou, o vyklizení pozemků, vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 7 C 1376/92, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. listopadu 2002, č. j. 28 Co 344/2002-345, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se jako vlastnice domáhala, aby žalovaná vyklidila pozemky v kat. území L. s odůvodněním, že na těchto pozemcích postavil právní předchůdce žalované bez souhlasu právního předchůdce žalobkyně plot a panelovou komunikaci.

Okresní soud v Nymburce (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem z 28. 4. 1993, č. j. 7 C 1376/92-43, ve znění opravného usnesení z 4. 3. 1996, č. j. 7 C 1376/92-59, uložil původní žalované (V. ú. m. s. P., státní podnik) povinnost „vyklidit a vyklizené žalobkyni odevzdat pozemky parc. č. 579/1, parc. č. 579/3; a část pozemku parc. č. 1699; zapsaných na LV č. 2611 u Katastrálního úřadu v N. pro obec a katastrální území L. ve lhůtě 3 měsíců od právní moci tohoto rozsudku“, a rozhodl o nákladech řízení.

K odvolání původní žalované, jejímž nástupcem se v průběhu odvolacího řízení stala na základě privatizace U. T., a. s., Krajský soud v Praze jako soud odvolací usnesením z 11. 9. 1997, č. j. 28 Co 415/97-77, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Uvedl, že žalobou na vyklizení pozemku podle § 126 odst. 1 ObčZ lze se domáhat jen odstranění věcí movitých. U odvolacího soudu účastníci uvedli, že na pozemcích žalobkyně se movité věci žalované nenacházejí, a zůstalo jen sporné, zda pozemní komunikace, zbudované právním předchůdcem žalované na uvedených pozemcích, je věcí movitou nebo nemovitou. Odvolací soud proto uložil soudu prvního stupně, aby se zabýval otázkou, zda tato komunikace je věcí, kterou lze bez jejího poškození odstranit nebo zda je věcí spojenou se zemí pevným základem - nemovitostí, kterou vyklizením odstranit z pozemku nelze.

Soud prvního stupně pak rozsudkem ze dne 18. dubna 2002, č. j. 7C 1376/92-314, zamítl žalobu, aby žalovaná byla „povinna vyklidit pozemky č. katastrální 579/1, 579/7 a 1669, zapsané na LV č. 2611 u Katastrálního úřadu v N. pro katastrální území L. a obec L. a z těchto pozemků, aby vyklidila plot a panelovou komunikaci“, a rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobkyně je vlastnící pozemků parc. č. 579/1 ostatní plocha, č. 579/7 (tak byl později označen v katastru nemovitostí původní pozemek parc. č. 579/3) a č. 1669 zastavěná plocha, zapsaných na LV č. 2611 u Katastrálního úřadu v N. pro katastrální území L. Tyto pozemky jsou vklíněny mezi pozemky žalované a právní předchůdce žalované zřídil v roce 1970 na pozemku nyní parc. č. 576/1 panelovou komunikaci, na kterou navazuje manipulační betonová plocha, a které dosud používá žalovaná k přístupu ke svým sousedním pozemkům. Plot, který rovněž právní předchůdce žalované postavil, se podle znaleckého posudku Ing. L. Č. na pozemku parc. č. 579/1 ani na dalších pozemcích žalobkyně nenachází. Plot, stejně jako panelovou komunikaci, označil ing. J. M. ve svém znaleckém posudku jako stavby spojené se zemí pevným základem. Podle znaleckého posudku je na pozemku parc. č. 579/1 komunikace ze silničních železobetonových panelů a manipulační plocha z monolitického betonu, jejichž kryt je v úrovni okolního terénu. V takovém případě se předpokládá standardní konstrukce u plochy ze

silničních panelů po vyhloubení lože podklad ze šterkodrti 150 mm, šterkopísku 150 mm, kameniva 40 mm, kryt ze silničních panelů 150 mm, výplň spár a přisypání krajnic, u plochy manipulační po vyhloubení lože podklad šterkodrt 150 mm a cementobetonový kryt 200 mm s výplní dilatačních spár. Jako stavbu spojenou se zemí pevným základem označil panelovou komunikaci ve své zprávě i odbor výstavby Městského úřadu v L. Soud prvního stupně na základě těchto zjištění dospěl k závěru, že na pozemcích žalobkyně se movité věci žalované nenacházejí, když panelová komunikace je věcí nemovitou a plot jako nemovitost je navíc umístěn mimo její pozemky. Vzhledem k tomu, že vyklidit žalobou podle § 126 odst. 1 ObčZ lze jen věci movité, žalobu na vyklizení panelové komunikace a plotu jako nedůvodnou zamítl.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 14. listopadu 2002, č. j. 28 Co 344/2002-345, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech řízení.

Odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že soud prvního stupně zjistil dostatečně skutkový stav a na základě takto zjištěného skutkového stavu správně rozhodl. I odvolací soud považoval za nadbytečné provádět důkaz revizním znaleckým posudkem ke znaleckému posudku Ing. J. M. a výsledkům tohoto znalce, když skutkový stav byl dostatečně zjištěn. Zamítl také návrh žalobkyně na výsledk svědka Doc. Ing. V. K., CSc. a návrh na provedení důkazu jeho znaleckým posudkem, neboť žalobkyně tyto důkazy nenavrhla před soudem prvního stupně, ač byla o předkládání důkazů podle §118a odst. 3 a § 119a OSŘ řádně poučena. Odvolací soud dodal, že bylo věcí žalobkyně, aby zažalovala i na odstranění stavby podle § 135c ObčZ, což je institut, který rovněž slouží k ochraně vlastnického práva.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) OSŘ] a výslovně uvádí, že napadá rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu, a to jak se dále z obsahu dovolání podává (§ 41 odst. 2 OSŘ) ohledně vyklizení panelové komunikace z předmětných pozemků. Nesouhlasí se závěrem soudů obou stupňů, že panelová komunikace je nemovitostí. Dále namítá, že se domáhala ostatně pouze vyklizení panelové komunikace, nikoli vyklizení betonových ploch, jak nesprávně uvedl soud prvního stupně. Ani ve znaleckém posudku Ing. J. M. není dostatečně rozlišena panelová komunikace a manipulační plocha z betonu, když se jedná o dvě odlišné věci a soudy je měly posuzovat odděleně. Navíc znalec tyto objekty na pozemku neohledal a při určení jejich charakteru vycházel pouze z předpokladu – hypotézy, což nelze považovat za dostačující. Za účelem odstranění nejasností vyplývajících ze znaleckého posudku proto žalobkyně navrhovala výsledk znalce, který však soudy pro nadbytečnost odmítly. I kdyby však měla být panelová komunikace nemovitostí, pak bylo zřejmé, že se domáhá jejího odstranění a soud ji měl poučit, že má žalovat na odstranění stavby. Tuto poučovací povinnost však soud nesplnil. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhla zamítnutí dovolání s tím, že otázku, zda se v případě panelové komunikace jedná o stavbu jako věc nemovitou, řešily soudy obou stupňů v souladu s hmotným právem, když vyšly z provedených důkazů. Také poučovací povinnost vůči žalobkyni soud splnil, jak vyplývá z protokolů z jednání z 30. 5. 2001 a 16. 4. 2002. Další poučování by podle žalovaného bylo nad rámec povinností soudu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou včas a že je podle § 237 odst. 1 písm. b) OSŘ přípustné, přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 OSŘ a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutkové zjištění). O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. že ze správných skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

Závěr odvolacího soudu, že komunikace na pozemku parc. č. 579/1 je jako stavba samostatnou věcí, odlišnou od tohoto pozemku, nikoli jeho součástí, není správný. Tato pozemní komunikace je totiž komunikací účelovou, která je vymezena v § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, tak, že je pozemní komunikací, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Vymezení pojmu „stavba“ z hlediska občanskoprávního se Nejvyšší soud již zabýval v rozsudku ze dne 30. září 1998, sp. zn. 33 Cdo 111/98, publikovaném v časopise Soudní rozhledy č. 12/1998 na str. 318, v němž dovodil, že „stavbou v občanskoprávním smyslu se rozumí výsledek stavební činnosti, tak, jak ji chápe stavební zákon a jeho prováděcí předpisy, pokud výsledkem této činnosti je věc v právním smyslu, tedy způsobilý předmět občanskoprávních vztahů včetně práva vlastnického (nikoliv tedy součástí jiné věci). Stavba jako věc v právním smyslu je přitom věcí nemovitou nebo

movitou.“ Dále Nejvyšší soud uvedl v rozsudku z 26. října 1999, sp. zn. 2 Cdo 1414/97, publikovaném v časopise Právní rozhledy č. 1/2000 na str. 35 že „pod bodem 2 přílohy k vyhlášce č. 190/1996 Sb. jsou jako druhy pozemku – ostatní plochy uvedeny mimo jiné ostatní komunikace, které jsou pak blíže charakterizovány jako místní a účelové komunikace. Místní a účelové komunikace představují určitou kvalitu pozemku, jsou názvy pro druh pozemku a představují určité ztvárnění či zpracování jeho povrchu. Nemohou tedy být současně pozemkem a současně stavbou ve smyslu občanskoprávním jako dvě rozdílné věci, které by mohly mít rozdílný právní režim či osud; nelze je od pozemku oddělovat, např. samostatně (odděleně jednu od druhé) převádět.“

Neobstojí tedy závěr odvolacího soudu, že na pozemku žalobkyně parc. č. 579/1 se nachází panelová komunikace jako nemovitá věc. Nejsou-li panely s podloží věcí v občanskoprávním smyslu vůbec, tedy ani věcí movitou, a o tom, že by se na pozemku žalobkyně měla nacházet jiná movitá věc žalované, nebylo nic tvrzeno, nemůže být žalobkyně se žalobou na vyklizení pozemků vůči žalované ve smyslu § 126 odst. 1 ObčZ úspěšná. Jinak řečeno nesprávný závěr odvolacího soudu o panelové komunikaci jako nemovité věci nemá vliv na věcnou správnost jeho rozhodnutí.

Dovolací soud nezjistil, že v řízení došlo k vadám vyjmenovaným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a) a b) a odst. 3 OSŘ ani k jiné vadě, která by měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci /§ 241a odst. 2 písm. a) OSŘ/. Soudu prvního stupně nelze ani vytýkat, že nesplnil vůči žalobkyni poučovací povinnost podle § 118a odst. 1 až 3 OSŘ. Nejvyšší soud uvedl již v usnesení z 27. 6. 2003, č. j. 21 Cdo 121/2003-107, že „poučení podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 OSŘ slouží tomu, aby účastníci tvrdili rozhodné skutečnosti (povinnost tvrzení) a aby ke svým tvrzením označili důkazy (povinnost důkazní). Jestliže však žaloba byla zamítnuta (jak tomu bylo v projednávaném případě) nikoli proto, že by účastníci neunesli důkazní břemeno, ale na základě zjištěného skutkového stavu, nebylo zde ani důvodu pro postup soudu podle ustanovení § 118a OSŘ. Jinak řečeno postup podle ustanovení § 118a OSŘ přichází v úvahu jen tehdy, jestliže účastníky uvedená tvrzení a navržené (případně i nenavržené, ale provedené) důkazy nepostačují k tomu, aby byl objasněn skutkový stav věci; postačují-li v řízení uskutečněná tvrzení a navržené (či nenavržené, ale provedené) důkazy pro objasnění skutkové stránky věci i při případném jiném právním názoru soudu, není třeba k poučení podle ustanovení § 118a odst. 2 OSŘ přistupovat.“ Tyto závěry jsou zcela použitelné pro daný případ, kdy skutkový stav byl provedenými důkazy objasněn a jiný právní názor soudu na zjištěný skutkový stav poučovací povinnost soudu podle § 118a odst. 2 OSŘ nezakládá.

Vzhledem k výše uvedenému bylo dovolání jako neopodstatněné zamítnuto (§ 243b odst. 2 OSŘ).

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konkordátní smlouva se Svatým stolcem](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)